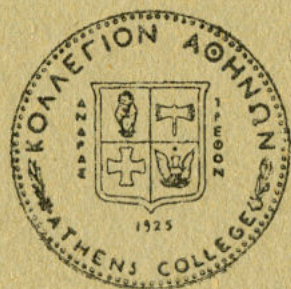

ΚΟΛΛΕΓΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣ
ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΑΥΤΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

1937

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σκοπὸς τοῦ παρόντος βιβλίου εἶναι νὰ παράσχη εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κολλεγίου συνοπτικὰς ὁδηγίας διὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἐπιστολῶν.

Μετὰ τὴν ἱστορικὴν εἰσαγωγὴν περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἐπιστολογραφίας ἀκολουθεῖ τὸ Γενικὸν Μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκτίθενται γενικαὶ ὁδηγίαι περὶ τοῦ περιεχομένου, τοῦ ὕφους καὶ τῆς ἐθιμοταξίας τῶν ἐπιστολῶν μετὰ σχετικῶν ὑποδειγμάτων καὶ πινάκων.

Εἰς τὸ Εἰδικὸν Μέρος ἀναπτύσσεται τὸ περιεχόμενον καὶ παρέχονται εἰδικαὶ ὁδηγίαι περὶ ἐκάστου εἴδους τῶν **συνηθεστέρων** ἐπιστολῶν ἀναφερόμεναι συνήθως εἰς τὴν ἔκτασιν, τὴν σύνταξιν, τὸ ὕφος καὶ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως ἐκάστης ἐπιστολῆς. Παρατίθενται μερικὰ θέματα δι' ἕκαστον εἶδος κατάλληλα διὰ τοὺς μαθητὰς καὶ ἀκολουθοῦν ὑποδείγματα ἐπιστολῶν γραμμένων ἀπὸ σπουδαῖα πρόσωπα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, ἐπίσης δὲ ἀπὸ ἐκλεκτοὺς Ἕλληνας λογοτέχνας καὶ μερικοὺς ξένους. Τὰ ὑποδείγματα ταῦτα δὲν πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ὡς τύποι παγίως καθιερωμένοι, τοὺς ὁποίους ὀφείλει ν' ἀκολουθῆ πιστῶς ὁ μαθητὴς, ἀλλ' ἀπλῶς σκοπὸν ἔχουν νὰ καταστήσουν σαφεστέρως τὰς παρεχομένας ὁδηγίας. Εἰς ταῦτα διειρηθῆ κατὰ τὸ δυνατόν ἡ ὀρθογραφία καὶ τὸ λεκτικὸν τῶν συγγραφέων.

Τὸ βιβλίον τοῦτο προορίζεται διὰ τοὺς μαθητὰς ὅλων τῶν τάξεων τῶν Σχολείων τοῦ Κολλεγίου, ἀλλὰ εἰς ἐκάστην τάξιν θὰ χρησιμοποιοῦνται ὠρισμένα κεφάλαια αὐτοῦ τὰ σχετικὰ μὲ τὸ εἶδος τῶν ἐπιστολῶν, τὸ ὁποῖον διδάσκεται εἰς αὐτήν.

Ἰούλιος 1936

Ἡ Ἐπιτροπὴ

Ἐμμ. Τρουλλινὸς

Ἰω. Σταθόπουλος

Θ. Σ. Τζαννειᾶτος

Α' ΜΕΡΟΣ ΓΕΝΙΚΟΝ

1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Ἐπιστολή λέγεται ἢ ἔγγραφος ὁμιλία μέ τινα ἀπόντα. Δηλαδή μέ τήν ἐπιστολήν δυνάμεθα νά καταστήσωμεν γνωστά εἰς ἀπόντας ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα θά ἐλέγομεν εἰς αὐτούς, ἐάν ἦσαν παρόντες.

2. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Μέ τὸν προφορικὸν λόγον ἀνακοινώνομεν τὰς σκέψεις μας πρὸς τοὺς παρόντας, μέ τήν ἐπιστολήν δὲ πρὸς τοὺς μὴ εὕρισκομένους πλησίον μας. Ἄλλ' ἀπὸ τὸν γραπτὸν λόγον ἐλλείπουν αἱ κινήσεις καὶ τὰ σχήματα, τὰ ὁποῖα καθιστοῦν τὸν προφορικὸν λόγον ἐμφαντικώτερον καὶ ζωηρότερον τοῦ γραπτοῦ. Ἀπαιτεῖται νά εἶναι ἡ ἐπιστολή περισσότερον ἐπιμελημένη, διότι εἰς μέν τὸν προφορικὸν λόγον δυνάμεθα νά διορθώσωμεν ἀμέσως σφάλματα, εἰς δὲ τήν ἐπιστολήν δὲν δυνάμεθα νά πράξωμεν τὸ ἴδιον.

Διὰ τοῦτο, πρὶν λάβωμεν ἀνά χειρας τήν γραφίδα, πρέπει :

α'. Νά σκεφθῶμεν καλῶς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα θά γράψωμεν, διότι εἶνε ἐνδεχόμενον νά ἔχουν δυσαρέστους συνεπείας δι' ἡμᾶς καὶ τήν οἰκογένειάν μας. Τοῦτο θά συμβῆ, ἐάν π. χ. δώσωμεν ὑπόσχεσιν, τήν ὁποίαν δὲν θά δυνηθῶμεν νά ἐκπληρώσωμεν, ἐάν ἀποκαλύψωμεν μυστικόν τι ἢ ἐάν γράψωμεν ἀνεξακριβώτους εἰδήσεις.

β'. Νά μὴ γράψωμεν, ὅταν εἴμεθα ὠργισμένοι.

γ'. Νά προσέχωμεν νά μὴ προσβάλωμεν ἢ δυσारेστήσωμεν χωρὶς λόγον διὰ τῶν γραφομένων μας τὸν παραλήπτην. Πρὸς τοῦτο ὑπολογίζομεν προηγουμένως τὰς σχέσεις, αἱ ὁποῖαι ὑφίστανται μεταξύ μας. Διότι ἄλλως γράφομεν πρὸς τοὺς οἰκείους μας, πρὸς τοὺς στενοὺς φίλους καὶ ἄλλως πρὸς πρόσωπα, μέ τὰ

ὅποια ἔχομεν τυπικὴν γνωριμίαν ἢ ὀφείλομεν ἀπλῶς σεβασμόν. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ δίδωμεν συμβουλὰς πρὸς πρεσβυτέρους.

δ'. Νὰ γράφωμεν τὰς ἐπιστολάς μας εἰς τὴν κατάλληλον περίστασιν. Δὲν δυνάμεθα αἴφνης νὰ ζητήσωμεν τὴν βοήθειαν ἀπὸ κάποιον, ὅταν κατέχεται οὗτος ὑπὸ λύπης ἔνεκα οἰκογενειακοῦ ἀτυχήματος ἢ νὰ παρακαλέσωμεν διὰ τὴν διεκπεραίωσιν ὑποθέσεώς μας, ὅταν ὁ παραλήπτης εἶναι ἀπησχολημένος εἰς σπουδαίαν ἐργασίαν ἰδικήν του.

ε'. Νὰ μὴ ταπειωνώμεθα, ὅταν ζητοῦμεν κάτι, οὔτε νὰ κολακεύωμεν, οὔτε νὰ ζητοῦμεν ἐπιτακτικῶς.

3. ΥΦΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Κάθε ἄνθρωπος αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν νὰ ἐπικοινωνῇ δι' ἐπιστολῶν μὲ πρόσωπα μὴ εὐρισκόμενα πλησίον του. Πολλοὶ διατηροῦν συνεχῆ ἀλληλογραφίαν καὶ πάντες πρέπει νὰ φροντίζουν νὰ γράφουν, ὅπως πρέπει. Συχνότατα κρίνεται τις ἐκ τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὁποῖον ἔγραψεν ἐπιστολήν, διότι εἰς ταύτην ἀπεικονίζεται σχεδὸν πάντοτε πιστῶς ὁ γράφων. Ὁρθῶς ἐλέχθη ὅτι «τὸ ὕφος εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος».

Ἐπειδὴ ἡ ἐπιστολὴ ἔχει τσαύτην σπουδαιότητα, παραθέτομεν μερικοὺς κανόνας περὶ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ ὀρθοῦ ἐπιστολικοῦ ὕφους.

α'. Ὅταν γράφωμεν ἐπιστολήν, φανταζόμεθα ὅτι εἶναι ἐνώπιόν μας ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὁποῖον γράφομεν, καὶ ὅτι ἐκθέτομεν γραπτῶς, ὅσα θὰ ἐλέγομεν προφορικῶς, μὲ φυσικότητα καὶ ἀπλότητα ὅσον τὸ δυνατόν.

Ἡ μὲν **φυσικότης** ἐπιτυγχάνεται, ἐὰν ἀποφεύγωμεν νὰ γράφωμεν πράγματα ἀσήμαντα μὲ στομφώδεις λέξεις καὶ ἀντιθέτως σπουδαῖα μὲ ἐλαφρότητα ἢ ἐπιδεικτικότητα. Ἡ φυσικότης πρέπει νὰ εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ ἀποτυπώσῃ τὸν χαρακτήρα τοῦ γράφοντος.

Ἡ δὲ **ἀπλότης** ἐπιτυγχάνεται, ἐὰν γράφωμεν, ὅπως

συνομιλοῦμεν, καὶ ἐὰν ἐκφράζωμεν τὰς σκέψεις μας ἄνευ ἐπιτη-
δευμένης κομψότητος καὶ ἀναλόγως πρὸς τὸ θέμα τῆς ἐπιστολῆς
καὶ τὸ πρόσωπον, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀπευθυνόμεθα. Χρωματίζομεν
τὸ περιεχόμενον κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἤτοι τὰ ἀπλᾶ γράφομεν μὲ
ἀπλότητα, τὰ σοβαρὰ μὲ σπουδαιότητα καὶ τέλος τὰ κωμικὰ μὲ
ἀστεϊσμούς.

β'. Γράφομεν συντόμως περιοριζόμενοι εἰς τὸ θέμα, φροντί-
ζομεν ὅμως νὰ μὴ παραβλάπτωμεν τὴν σαφήνειαν τῆς ἐπιστο-
λῆς, ἢ ὁποῖα εἶναι ἀναγκαιοτάτη, οὔτε πάλιν τὴν φυσικότητα
αὐτῆς.

γ'. Ἀποφεύγομεν τὰ τετριμμένα, καὶ τὰ προοίμια. Συνήθως
αἱ ἐπιστολαὶ εἰσέρχονται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ θέμα καὶ μεταβαί-
νουν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς θέματος εἰς τὸ ἄλλο ἀποτόμως καὶ ἀπαρα-
σκεύως. Τὸ προοίμιον θεωρεῖται ἀναγκαῖον εἰς ὠρισμένα εἶδη
ἐπιστολῶν, ὡς εἰς τὰς συλλυπητηρίους καὶ μερικὰς ἄλλας. Ὁ
ἐπίλογος δὲν εἶναι πάντοτε ἀναγκαῖος.

δ'. Ἀποφεύγομεν ἐπίσης τὴν ἐπίδειξιν γνώσεων. Ἀνοίγο-
μεν δηλαδὴ πρὸς τὸν γράφοντα τὴν καρδίαν μας καὶ ὄχι τὴν
βιβλιοθήκην μας.

ε'. Ἡ εὐπρέπεια ἀπαιτεῖ, ὅταν γράφωμεν πρὸς ἀνώτερον,
νὰ ἐπιδεικνύωμεν σεβασμὸν ἄνευ ταπεινώσεως καὶ κολακείας·
πρὸς ἴσον, ἐκτίμησιν καὶ μετριοφροσύνην· πρὸς κατώτερον ἀγα-
θότητα καὶ εὐγενῆ συγκατάβασιν· πρὸς ἄγνωστον δὲν γράφομεν,
ὅπως πρὸς στενὸν φίλον· πρὸς τοὺς γονεῖς δὲν γράφομεν, ὅπως
πρὸς τοὺς ἀδελφούς.

Ἡ εὐπρέπεια τέλος ἀπαιτεῖ νὰ δίδωμεν προσοχὴν ὄχι μό-
νον πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς διὰ
τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς χρήσεως εἰσηγμένους τύπους, ἤτοι εἰς
τὴν καλουμένην ἔθιμοιαξίαν τῶν ἐπιστολῶν.